

mezés közvetlen ebédadással történik, vagy az adós felesége otthon főzi meg a megvett élelmiszereket.

Kétségtelen, hogy megtörténhet, hogy a végrehajtást szenvedő a vett élelmiszereket dínom-dánom céljára vendégeinek, vagy szeretőjének vette és így a foglaltsmentesség megszorítása a család érdekei ellen való lenne. Ilyen esetben a végrehajtást szenvedő előterjesztés útján kereshetne orvoslást, de felfolyamodás útján is, mert ez a kivételes foglaltsi lehetőség már a végrehajtás elrendelésekor, sőt a perben is tisztázandó lehet annak analógiájára, mikor egy a végrehajtás alól mentes ingóság vételárának behajtásáról van szó. Mikor az egyszerre kiszolgáltatott élelmiszer nagy mennyisége vagy fényűző és nem az egyszerű család élelmezéséhez szükséges minősége, a követelésnek e bekezdésben említett jogalpból származását kétségessé teszi a bírósági kiküldött a 2 pengő 50 f.-t meghaladó, de 5 pengőt el nem érő napidíj lefoglalását megtagadhatja. A végrehajtási novella 12. §. utolsó bekezdésének tágabb értelmezését, melyet pl. a budapesti kir. törvényszék 21. Pf. 9661/1932. sz. végzése is követ, épen szociális szempontok indokolják.

Ifj. dr. Szigeti László.

IRODALOM.

Dr. Habermann Gusztáv: Jogerő a perenkívüli eljárásban. A szerző a perenkívüli végzések anyagi jogerejének kérdésével foglalkozik. A Pp. tudvalevően az anyagi jogerőt szabályozó 411. §-t nem terjesztette ki a végzésekre. A perrendtartás a végzések anyagi jogerejét illetően nemcsak hallgat, hanem tudatos intézkedést is tartalmaz. Jelesül: a generaliter utaló 422. §. az ítéletekre irányadó szakaszok felsorolásánál csak a 410. §-t (alaki jogerő) említi fel mint olyat, amely a végzésekre szintén alkalmazandó, a 411. §. (anyagi jogerő) felhívását azonban mellözi. Érthető tehát, ha a Pp. legjelesebb magyarázói (Kovács, Antalfi) ezen legális állásponttal összhangban szintén azt hirdetik, hogy a 411. §. a végzésekre nem alkalmazható, tekintet nélkül arra, hogy azokat a peres vagy perenkívüli eljárás során hozták.

Dr. Habermann azonban szembezáll ezzel a felfogással. Széles tudományos felkészültséggel és meggyőző logikával mutatja ki, hogy a végzések gyakran tartalmaznak olyan döntéseket, melyek substantiájuknál fogva anyagi jogerőre emelkedésre képesek és anyagi jogerőre emelkednek is. Ezen tételét a pert megelőző és befejező eljárásban hozott (keresetlevelet visszautasító-, ítéletet kijavító-, kiigazító-, kiegészítő-, a fellebbviteli perorvoslatokat visszutasító) határozatokon, továbbá a perenkívüli egyezséget tudomásulvevő végzésen, a fizetési meghagyáson, az ügyvédi költséget, végül a bér- és haszonbérösszeget megállapító határozatokon demonstrálja. Befejezésül a külföldi ítéletnek végrehajtása tárgyában hozott határozattal, a sorrendi végzéssel, a végrehajtási előterjesztést elintéző, végül a zárgondnoki

dij megállapítása tárgyában hozott végzéssel, illetve ítélettel foglalkozik.

A szerző mindezen határozatokat beható gondossággal boncolja. Alaposságát jellemzi a bírói egyezség vizsgálatának módja. A perrendi törvények u. i. úgy vannak szövegezve, mintha a bírói egyezség a tudomásul vevő végzéstől külön és függetlenül emelkednék jogerőre. (Pp. 423. §. 3. bek., Ppé. 33. §. 1. pont) A szerző azonban helyes érveléssel fejti ki, hogy az egyezség-szöveg és a végzés szétválasztása csak másodlagos (technikai) jellegű és ez a szétválasztás semmiképp sem bontja meg a kettő között fennálló jogi egységet.

A tanulmány tárgyának természeténél fogva szükségképen el kellett jutni a szerzőnek az anyagi jogerő és az anyagi igazság összeütközésének problémájához. Mélyenszántó megfigyelését tükrözi vissza annak felismerése, hogy a két intézmény egymással szemben és egymással harcban álló fogalom. Csak helyeselni lehet azt a kívánságát, hogy az anyagi jogerőre kizárólag a megfelelő perorvoslatokkal megtámadható határozatok emelkedhessenek. Örömmel állapíthatjuk meg azt is, hogy fejtegetései ugyanazzal a végső akkorddal zárulnak, mint amely eredményhez a perismétlésről szóló tanulmányunkban — az eljárások eltérő természetéből következő más megoldással ugyan — mi is eljutottunk. Dr. Habermann u. i. szintén kívánatosnak tartja, hogy „a perújítási időn túl és jogi tévedés okából is megtámadható legyen a határozat” és ebből a célból „szigorúan megkötött formák között használható *perorvoslat*” intézményesítését sürgeti.

Ámde ezen újszerű perjogi szemponttal nem áll összhangban a szerzőnek a bírói egyezség megtámadása kérdésében elfoglalt álláspontja. Az egyezség megtámadását u. i. kizárólag a végrehajthatatlanság esetében tartja megengedhetőnek, de kizárná akkor, ha az egyezség tartalma törvénybe, vagy jó erkölcsökbe ütközik. Ellenben a perismétlés jogtanában is marandó becsüek lesznek azok a fejtegetései, melyek a külföldi ítéletek végrehajtásával kapcsolatos perindítási lehetőségeket tárgyazzák. A szerző a külföldi hitelezőtől megtagadja a végrehajthatóság kimondására irányuló megállapítási per indításának jogát, míg a magyar végrehajtást szenvedőnek megadná azt a végrehajthatatlanság bírói deklarációja céljából. Álláspontja feltétlenül helytálló, mert a külföldi hitelező keresete *contradictio in adiecto* volna, viszont a negatív végrehajthatóság kimondása nagyon is szükségesnek mutatkozhatik a végrehajtást szenvedő jogállapotának biztosítására.

Á tanulmányt egyébként két szempontból tartjuk felette nagybecsűnek.

Dr. Habermann felismerte a jogerő intézményének *általános és egyetemes jellegét*. Meggyőzően történelmi lánczát azon felfogás mellett, hogy a jogerő nem szorítkozhatik pusztán a bírói ítéletekre, egyezségekre és meghagyásokra, mert a benne rejlő jogelvek és joghatások *expansiv erő*t adnak ennek az intézménynek és szükségképpen megkívánják, hogy uralmi köre kiter-

jedjen a jogerőre emelkedésre alkalmas substantiájú végzésekre is.

A másik gondolat: a most felhívott perintézmények *egyenértékiségének elve*. A fizetési meghagyás nagy jelentőségét már Sárffy Andor felismerte. Sárffy ebben az institutióban jelölte meg a peráradat csökkentésére alkalmas eszközt és elgondolása a gyakorlatban tökéletesen be is vált. Szerzőnk tovább megy és erősen megingatja azt a régóta gyökeret vert jogászi közmeggyőződést, mely a végzéseknek alacsonyabbrendűséget és elhanyagolható jelentőséget tulajdonít. Lépten-nyomon rámutat arra: mily rendkívül fontos anyagi jogi következmények fűződhetnek a végzések materiális jogerejéhez is.

Reméljük, a szerző nem áll meg a kezdő lépésnél, hanem rendszeresen feldolgozza a peres és perenkívüli végzések jogerő-tanát és munkája ép oly értékes nyeresége lesz perjogi irodalmunknak, mint jelen tanulmánya. *Ij. dr. Nagy Dezső.*

Lándori György: A tisztviselő helyzete a magyar magángazdaságban. Oly sok jogi — főleg munkajogi — viszonylatot érint Lándori György könyve, hogy a jogi szakcsajtó nem mehet el mellette teljes közömbösséggel, annak ellenére sem, hogy nem hivatásos jogász munkájával állunk szemben. Szerző, akinek több tartalmas szociálpolitikai tanulmánya jelent meg, ebben munkájában egyes részlet-problémák taglalása helyett a tisztviselőkérdést lehetőleg minden problémára kiterjedően, egyetemes formában és módon tárgyalja. Üdvözlünk kell a szintézisre való törekvést, különösen nálunk, ahol a részlettanulmányok túltengése észlelhető minden területen, halott csupán a kettő egyensúlyából ismerhető fel az egészséges fejlődés utvonala.

Amik ebből a könyvből a jogászt különösen érdekelhetik, azok a következő fejezetcímek alatt találhatók: A magántisztviselők jogi helyzete, A magántisztviselők jogviszonyainak szabályozása, A jogviszonyszabályozás pontjai, A jogviszonyszabályozás hatása a gazdasági életre, A magántisztviselői nyugdíjkérdés, A magántisztviselők adó és járulékkerhei stb. A létező állapotnak — sokszor a törvények, rendeletek és bírói gyakorlat alapján — való ismertetése mellett több egészséges, életrevalóbb és megszívlelendő reformra hívja fel Lándori a figyelmet. (Sajnos, ezekkel, úgyszintén a speciális, nem tisztán jogi vonatkozású magánalkalmazotti kérdésekkel nincs terünk itt részletesen foglalkozni.) Még csak annyit, hogy a szerzőt is egy ponton magukkal ragadták a mostanában annyira divatos s kellően át nem gondolt reform-jelszavak, s ez a *magánalkalmazotti érdekvépviseletnek kamarai központ* formájában való megvalósítására irányuló indítványa, a kamara élén *kormánybiztossal* stb., ami tudvalevően mind az autonómia elsorvadására s ezzel arra vezetne, hogy bizonyos kategóriák érdekeiket hathatósan nem tudnák megvédelmezni. Megállapítható azonban ennél a pontnál is a szerző teljes jóhiszemősége.

Dr. Berczel Aladár.